

Refuzul de rol

Paralel cu „îmbulzeala“ pentru același rol, viața teatrului a cunoscut ceea ce se numește „refuzul de rol“. Foarte des s-au iscat incidente, unele penibile, în jurul refuzului vreunui actor sau vreunei actrițe de a juca un rol încredințat, refuz motivat prin aceea că rolul nu „între în mijloacele“ respectivului.

Dacă are sau nu are drept actorul să refuze rolul încredințat, e o chestiune controversată. Se pot aduce o mulțime de argumente pro și contra.

Alexandru Davila, căruia i se datorește formarea a numeroși actori, nu concepea refuzul de rol, invocând „lipsa de autocritică a actorilor“.

Un ecou neolipsit de o notă hazlie — asupra acestei chestiuni ne vine din cercetarea corespondenței lui Liciu, care, sub directoratul lui Pompiliu Eliade, a refuzat mai multe roluri.

Pompiliu Eliade, care ținea atât de mult la „disciplină“ în teatru, nu putea să nu reacționeze. În stilul său tranșant și tăios, a trimis o scrisoare lui Liciu:

„Mi se pare — scrie Eliade — că între director și artist, cel ce are răspunderea situației e directorul și cel ce trebuie să cedeze e artistul. Dumneata crezi că vorba dumitale trebuie să aibă precădere întotdeauna. Nu mă pot învoi la acest fel de a vedea.

Să raționăm :

1) Dumneata ai cerut un rol. Eu, director, cred că nu-ți convine și că-ți convine un altul. Trebuie să joci rolul ales de dumneata, ori pe cel indicat de director? Orice spirit disciplinat știe ce trebuie să răspundă la asta.

Nu pot admite procedeu ca de cite ori vei zice dumneata negru și direcția alb să iasă negru.

2) Refuzînd rolul, dumneata mai crezi încă un precedent: acela al refuzului rolurilor. Nu pot îngădui acest urt obicei de anul trecut. Ca și în anul trecut, dumneata deschizi era nemulțumirilor mele. Dacă dumneata refuzi, au să refuze pe rînd toți so-

cietarii. Căci toți, cu o modestie care le șade foarte frumos și cu o dezinteresare foarte lăudabilă, au primit în *Modelul (La femme nue* de Henry Bataille — n.n.) roluri de citeva cuvinte.

De ce numai dumneata să refuzi? De ce numai dumneata să vrei să fii scutit sau să-ți impui rolul?

3) Prin urmare, consecința refuzului dumitale ar fi imposibilitatea pentru direcție de a juca piesa lui Bataille.

Gîndesc că aceste argumente vor fi de natură să te hotărăască la bine.

E vremea să avem disciplină în teatru. Rolurile de mîna întîia vor veni și pentru dumneata ca și pentru ceilalți. Nu trebuie să dispere nimeni, căci nici n-am început stagiunea“.

Și Pompiliu Eliade încheie :

„Nu crezi că e vremea ca d. Liciu trebuie printre cei dintîi să dea pilda cumînteniei și a spiritului de ordine?“

În urma acestei scrisori, Liciu a văzut și el... alb, ca direcția. Scrisoarea aceasta, didactică și împărțită în paragrafe, caracterizează de minune meticulozitatea profesorului universitar, care, cum spunea el, rîvnea să facă din Teatrul Național o academie și o universitate.

